

Esilista. luku 277/20.12.1991

M

ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET HEINOLAN YMPÄRISTÖSSÄ 1991

Hannu Takala

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	
1.1. Tutkimusten lähtökohta	3
1.2. Tutkitut kohteet ja tutkimustavat	4
2. MYLLYOJA	
2.1. Tutkimuskohde	4
2.2. Röykkiö 1	6
2.3. Röykkiö 4	8
2.4. Muut röykkiöt	10
2.5. Päätelmät	11
3. LÄPIÄ	12
4. SULKAVANKOSKI	12
5. YHTEENVETO	13
LIITTEET	

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimusten lähtökohta

Heinolan maalaiskunnan Myllyojan Jyrängössä on jo muutamien vuosien ajan tiedetty olleen useita kivistä tehtyjä latomuksia. Latomukset ovat selvästi ihmiskäden työtä. Pienten ja pyöreiden latomusten lisäksi alueelta tunnetaan myös kolme täysin selvästi laivan muotoista latomusta. Heinolan ympäristöstä ei kuitenkaan toistaiseksi tunneta selviä merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta, joten nämäkin röykkiöt vaativat tutkimuksen ennenkuin niiden ajoituksesta yms. voitaisiin sanoa mitään.

Samanlaisia kivilatomuksia on löytynyt myös Heinolan kaupunkiin kuuluvalta Läpiältä ns. Kupparinkiven luota. Yhtälaililla nämä kivistä röykkiöt vaativat tutkimusta niiden luonteen selvittämiseksi.

Heinolan maalaiskunnan Sulkavankosken partaalta on perimätiedon perusteella tunnettu uhrikivi, jota ei koskaan ole käyty tarkastamassa. Samoin oletetun uhrikiven lähistöllä olevat pellot tarjoavat sijaintinsa puolesta erinomaiset mahdollisuudet kivikautiselle asutukselle koskenniskan partaalla.

Heinolan Seudun Kalevalaiset Naiset ry. sai Niilo Helanderin säätiöltä 15 000 mk apurahan arkeologisiin tutkimuksiin Heinolassa ja Heinolan mlk:ssa. Kalevalaiset Naiset halusivat tutkia kaikki kolme edellämainittua kohdetta. Tarkoituksena oli aloittaa laajemmassa mitassa arkeologinen toiminta Heinolassa ja sen ympäristössä. Heinola-Seura antoi tutkimuksia varten Heinolan Seudun Kalevalaiset Naiset ry:lle 3000 mk apurahan tutkimuksia varten. Tutkimuksia palkattiin tekemään arkeologi Hannu Takala Lahdesta. Heinolan kaupunginmuseo avusti tutkimuksissa antamalla omia työntekijöitään kaivauksille.

Kenttätyöt tehtiin 17.6.-3.7. ja 26.8. 1991. Kaivauksia johti Hannu Takala ja tutkimusapulaisena työskenteli Maria Hölttä

Heinolan kaupunginmuseolta. Kaivajina olivat Henna Nieminen ja Mika Savirinne myös Heinolan kaupunginmuseolta sekä vapaaehtoisina: Esko Aalto, Vuokko Aalto, Unto Hyytiäinen, Anna-Liisa Kauppi, Maija Kippola, Riitta Lavonius, Tuomo Lavonius, Eeva-Liisa Niinimäki, Aili Nikkinen, Vappu Pantero, Terttu Saarikko, Tuomas Takala, Klaudia Taimisto, Aila Tapio, Liisa Vastamäki ja Annikki Voutilainen.

1.2. Tutkitut kohteet ja tutkimustavat

Kaivaussuunnitelman perusteella oli tarkoitus avata yksi röykkiö Myllyojalla ja yksi Läpiällä. Kaivausten edetessä päätettiin kuitenkin avata kaksi röykkiötä Myllyojalla ja jättää Läpiän röykkiöt toistaiseksi koskemattomiksi. Läpiällä tehtiin vain tilanteen kartoitus. Sulkavankoskella tehtiin myös yleinen tilanteen tarkistus sekä systemaattinen peltopoiminta yhden päivän aikana 26.8.1991.

2. MYLLYOJA

2.1. Tutkimuskohde

Tutkimuskohde sijaitsee Heinolan kaupungista lounaaseen noin 7,6 km kirkosta linnuntietä Heinolan maalaiskunnan alueella. Tutkimusalue näkyy peruskarttalehdellä 3112 08 HEINOLA, painettu 1989 koordinaateilla X=6782 ja Y=3443 (liite 3).

Tutkimusalue on asumattoman metsäalueen keskellä. Alueelle kulki metsäautotie, mutta muuten kulkeminen oli rajoittunut vain poluille. Kohde on täysin syrjässä ihmisten liikkumiselta. Korkeat mäet - Jyrkkämäki koillisessa ja Sudenpesänkallio lounaisessa jättivät väliinsä selvän laakson, jonka pohjalla virtasi pieni puro. Kaikki röykkiöt sijaitsevat tässä laaksomuodostelmassa. Jyrkkämäen rinteet olivat paikoitellen pari metriä korkeita pystysuoria kalliota. Sudenpesänkallio oli röykkiöistä hiukan kauempana ja muodoiltaan matalampi ja harjumainen. Kaikki röykkiöt rajoittuivat puron ja Jyrkkämäen

väliselle kaistalle. Laakson pohjassa virranut alle metrin levyinen ja n. 30 cm syvä puro laskee kaakkoon yhtyen n. 700 metrin päässä Palpasniitunojaan. Tämä puolestaan laskee Myllyojana Ruotsalainen-järven Nynäistenlahteen.

Maasto tutkimusalueella oli varsin vaikeakulkuista. Tiheä puusto sekä vesaikko ja kostea maaperä vaikeuttivat erityisesti mittaustyöskentelyä. Alueella on muutama vuosi sitten tehty laajoja hakkuita aivan tutkitun alueen ympäristössä. Hakkuut eivät kuitenkaan ole ulottuneet röykkiöalueelle. Röykkiöt ovat saaneet olla rauhassa ihmisiltä, vain yksi röykkiö oli tuhottu ennen saapumistamme paikalle.

Kaikkiaan tutkimusalueelta löytyi 12 erikokoista ja -muotoista kiviröykkiötä (liite 4). Kolme röykkiöstä oli muodoltaan soikeita alle metrin korkuisia tasaisia latomuksia. Kaikissa kivet oli selvästi ladottu päällekäin ihmisen toimesta. Muotonsa puolesta ne vastasivat täysin ahvenanmaalaisia laivalatomuksia, jopa niinkin, että ne oli rakennettu kahden maakiven väliin. Loput röykkiöistä olivat muodoiltaan hiukan epämääräisempiä, mutta myös selvästi ihmisten rakentamia. Kaikkein pienimmät oli rakennettu Jyrkkämäen kallioseinämiä vasten ja yksi kasattu kokonaan maakiven päälle.

Röykkiöt eivät olleet voineet syntyä muutoin kuin ihmisten rakentamina, mutta ongelmana oli sijainti. Esihistoriallisiksi röykkiöitä oli vaikea luokitella juuri niiden sijainnin perusteella - toisaalta historiallisiksi niitä oli yhtä vaikea luokitella. Röykkiöiden merkitys oli täysin epäselvä. Lähtöoletuksina olivat joko esihistorialliset haudat tai historialliseen aikaan kuuluvat rakennelmat. Kummallekaan oletukselle ei ollut selvää tukea ennen kaivauksia.

2.2. Röykkiö 1

Kaikki röykkiöt numeroitiin ja kaikkein selvimmin laivalatomusta muistuttava röykkiö numero 1 valittiin ensimmäiseksi kaivauskohteeksi. Röykkiön pituus oli 5,1 m, leveys 2,5 m ja korkeus n. 70 cm. Röykkiö oli kasattu kahden suuren maakiven väliin ja täytekivet olivat selvästi ladottuja. Röykkiö oli sammaleen peitossa ja päälle oli kaatuillut pieniä puita.

Ennen kaivausta koko röykkiö puhdistettiin sammaleesta ja kasvillisuudesta ja röykkiön ympäristöä siivottiin. Vaaituskojeelle valittiin paikka röykkiön lounaispuolelta, mutta kiintopistettä ei siirretty kaivauspaikalle. Kaikki korkeusluemat ovat tämän vuoksi vain toisiinsa vertailukelpoisia.

Röykkiön tutkiminen aloitettiin piirtämällä molemmista pitkistä sivuista profiilikartat (liite 5). Tämän jälkeen röykkiö jaettiin kaivausta varten neljään sektoriin linjalangoilla. Jako noudatti röykkiön muotoja eikä pääilmansuuntia. Ennen röykkiön purkamista siitä piirrettiin vielä pintakartta (liite 6).

Purkaminen tapahtui kahdessa vaiheessa siten, että ensin purettiin kaksi ristikkäistä neljännestä. Näin saatiin näkyviin röykkiön rakenne sen keskeltä kahdesta profiilista. Keskustan profiilit pelkästään valokuvattiin. Profiileista näki selvästi, että täytekivet oli huolellisesti ladottu maakivien väliin. Asetelma ei olisi voinut syntyä pelkästään heittelemällä kiviä kasaan. Purkamisen ensimmäisessä vaiheessa kävi myös selväksi, että kivilatomus jatkui röykkiön keskellä selvästi nykyisen maanpinnan alle. Täyttökivien alta paljastui myös uusia maakiviä, joita ei ollut näkynyt röykkiön pinnalle. Latomuksen reunakivet olivat halkaisijaltaan hiukan isompia kuin keskustan kivet. Täyttökivet keskellä olivat \emptyset n. 5-20 cm, kun taas

reunakivet olivat \emptyset n. 60 cm. Pintakerroksen alapuoliset täyttökivet olivat vastaavasti \emptyset n. 45 cm.

Viimeisten sektorien purkamisen jälkeen päästiin varsinaisesti kaivamaan röykkiön pohjaa, jota vaikeutti huomattavasti muutamat suuret kivet, joita ei kyetty nostamaan pois. Puhdas tasokaivaus oli pohjalla mahdotonta ja oli tyytyminen lastalla kaivamaan sieltä mistä se oli mahdollista. Röykkiön pohjalle kertyi myös jatkuvasti vettä, joka osaltaan hidasti kaivamista. Kaikki kaivettu maa seulottiin 6 mm silmäkoolla olevilla seuiloilla märkäseulontana läheisessä purossa.

Kaivaminen aloitettiin n. 45 cm maanpinnan alta, jossa ensimmäisenä kerroksena oli selvä humusmaa. Humuksen alta alkoi puhdas hiekkakerros, johon oli lähes kaikkialla sekoittunut hiiltä ja maa oli selvästi epäpuhdasta - ei luonnollista maapohjaa. Kaivamisen edetessä yhä syvemmälle voitiin pohjalta poistaa useampia suurehkoja kiviä, kunnes pohjalle jäivät vain kiintokivet. Röykkiön keskellä olevien kivien välistä alkoi jo varhain kaivausvaiheessa löytyä runsaasti hiiltä. Hiilimäärä kasvoi jatkuvasti ja keskittyi kahden keskimmäisen kiintokiven väliin. Hiilipitoinen maa oli n. 20-30 cm paksu. Laajuutta oli vaikea määrittää tarkasti, sillä pohjalla jatkuvasti ollut vesi esti muut kuin korkeusmittaukset. Hiili loppui maasta kun vastaan tuli selvä pohja puhtaan hiekan muodossa. Seulonnassa ei hiilipitoisesta maasta tehty löytöjä. Hiilinäytteitä otettiin ajoitusta varten. Röykkiön pohjalta ei tullut hiiltä muualta niin runsaasti kuin keskusosasta.

Röykkiön päissä olleiden maakivien luota päästiin kaivamaan maata myös varsin runsaasti. Hiilipitoista maata tuli jonkin verran, mutta ei yhtään löytöä. Molemmien kiven alle oli kuitenkin selvästi kasattu ja aseteltu pieniä kiviä. Kivet olivat selvästi kiilattu suurten kivien alle. Kiilakivien alta tuli vastaan koskematon puhdas hiekkakerros. Kiilakivien alta tai takaa ei tehty löytöjä, mutta pohjoisen maakiven alta löytyi

erittäin rautapitoista maata hyvin suppealta alueelta. Rautapitoinen maa oli kahtena suorakaiteen muotoisena laikkuna maassa selvästi ympäröivästä maakerroksesta erottuvana.

Kaivauksen loppuvaiheessa avattiin röykkiön itäpuolelle 2 x 1 m alue tutkimusta varten. Tämä kaivauskohta oli täysin löydötön lukuunottamatta lukuisia suurikokoisia kiviä, jotka näyttivät jatkuvan röykkiöstä ulospäin. Röykkiöstä piirrettiin kartta pohjatasossa (liite 7) ja lopuksi röykkiö ennallistettiin.

Koko röykkiön kaivamisessa ei tehty yhtään löytöä. Kaivamisen yhteydessä röykkiö kuitenkin osoittautui selvästi ihmisen huolella rakentamaksi kokonaisuudeksi. Röykkiön pohjalla ollut maa oli kauttaaltaan kajottua ja mahdollisesti täyttömaata. Hiilialue röykkiön pohjalla oli selvä ja voimakas. Hiilet on täytynyt tuoda röykkiön pohjalle muualta, sillä röykkiön kivissä ei ollut minkäänlaisia jälkiä palamisesta. Rautapitoinen maa pohjoisen maakiven alla on saattanut olla peräisin paikalle ruostuneista rautaesineistä. Kokonaisuudessaan röykkiölle ei voida tutkimuksen perusteella antaa muuta selitystä kuin, että se olisi hauta. Tarkkaa ajoitusta sille on mahdoton antaa, mutta röykkiön muoto viittaisi läntiseen pronssikulttuuriin, ja tämän perusteella kyseessä olisi esihistoriallinen hautaus pronssi- tai rautakaudelta. Tulkinta on kieltämättä radikaali, koska tämänlaatuista löytöä ei ole tehty sisä-Suomessa aikaisemmin.

2.3 Röykkiö 4

Röykkiö 4 sijaitsee noin 15 m röykkiöstä 1 pohjoiseen. Röykkiö 4 oli kasattu kahden suuren laakakiven väliin ja oli muodoltaan pyöreä. Kivilatomus maakivien välissä on 2,5 x 2 m ja korkeudeltaan noin 45 cm.

Ennen purkamista röykkiö sivottiin sammaleesta ja kasvillisuudesta ja tehtiin kaivausalueet röykkiön itä- ja länsipuolelle.

Röykkiö jaettiin neljään sektoriin linjojen noudattaessa nyt pääilmansuuntia. Vaaituskoneelle jouduttiin valitsemaan uusi paikka, joten korkeuslukemat eivät ole verrannollisia röykkiön 1 lukemiin. Ennen purkamista röykkiöstä piirrettiin kartta pintatasosta (liite 8).

Röykkiö purettiin kahdessa osassa siten, että ensin poistettiin röykkiön itäpuoli, jonka jälkeen profiili valokuvattiin. Sen jälkeen poistettiin kokonaan röykkiön länsipuoli. Samaan aikaan aloitettiin röykkiön ulkopuolisten alueiden kaivaminen. Länsipuolen 4 x 1 m kaivausalue osoittautui täysin puhtaaksi, jossa heti pintamaan poiston jälkeen tuli vastaan koskematon keltainen hiesukerros. Sen sijaan itäpuolen 1,50 x 1,50 m kaivausalueelta paljastui selvä maanalainen tasainen kiviladellama.

Röykkiön perustana olevien laakakivien välisestä halkeamasta jatkettiin kaivamista niin syväälle kuin se oli mahdollista. Halkeaman pohjalta löytyi lukuisia pieniä kiviä sekä selvää täyttemaata. Täyttemaan joukossa oli runsaasti hiiltä, josta otettiin näytteitä ajoitusta varten. Yhtään löytöä ei tehty röykkiön pohjalta. Röykkiön itäpuolen kaivausalueelta paljastui laaja latomus, joka jatkui avatun alueen ulkopuolelle. Koko latomuksen avaamiseen ei aika riittänyt, vaan oli tyydyttävä löydetyn latomuksen tutkimiseen. Maan tasaiseen latomukseen kivet oli aseteltu tiiviisti vierekkäin ja kahden kerroksen verran myös päällekkäin. Kivien välissä ei ollut edes hiekkaa. Vasta tiiviin kivikerroksen alta alkoi vahvasti noen ja hiilensekainen maa, jossa oli vielä muutamia kiviä. Pääosin latomuksen kivet olivat halkaisijaltaan noin 30 cm kokoisia. Yhtään löytöä ei tehty latomuksen alueelta. Vaikutti ilmeiseltä, että röykkiön ulkopuolinen latomus liittyi selvästi röykkiöön ja oli sen kanssa samanaikainen. Latomus oli ilmeisemmin röykkiön maanalainen jatkos, sillä kivet jatkuivat suoraan laakakivien väliseen halkeamaan ja röykkiön pohjalle.

Lopuksi röykkiöstä piirrettiin kartta pohjatasosta (liite 9) ja röykkiö ennallistettiin.

2.4. Muut röykkiöt

Kahden tutkitun röykkiön lisäksi alueella oli 10 muuta erikokoista ja -muotoista röykkiötä, joista dokumentoitiin vain niiden koko ja sijainti, ks. liite 4.

2. Luode-kaakko -suuntainen veneenmuotoinen röykkiö. 4,80 x 2,80 m kooltaan ja noin 50 cm korkea kauttaaltaan. Kivet on selvästi ladottu päällekkäin siten, että keskusta on hiukan syvemmällä kuin reunat.
3. Kiven päälle kasattu 2,10 x 2,20 m kokoinen matala latomus. Röykkiö muistuttaa muodoltaan hiukan kolmiota, jonka kärki osoittaa pohjoiseen ja vastakkainen sivu on taipunut sisään.
5. Puolikaaren muotoinen röykkiö, joka on rakennettu kiinni kallioseinään. 0,90 x 1,20 m kokoinen; alkuperäistä korkeutta on mahdotonta sanoa, sillä röykkiö oli lähes kokonaan tuhottu ennen tutkimuksia. Röykkiö sijaitsi pienellä kallionkielekkeellä.
6. Puolikaarenmuotoinen kallioseinämässä kiinnioleiva röykkiö. 0,90 x 1,70 m kokoinen ja 70 cm korkea röykkiö, joka oli selvästi ladottu kalliota vasten.
7. Luode-kaakko -suuntainen veneenmuotoinen röykkiö. 6,10 x 3,20 m kokoinen ja 70 cm korkuinen tasainen latomus.
8. Pyöreä 1,80 x 2,10 m kokoinen röykkiö, joka on rakennettu suuren maakiven lounaispuolelle samalla lailla kuin kallioseinää vasten tehdyt. Korkeudeltaan latomus on 50 cm.

9. Suuren maakiven päälle kasattu 30 cm korkuinen ja 1,70 x 0,80 m kokoinen latomus. Säilynyt vaurioitumattomana vaikka sijainti onkin hyvin arka tuhoutumiselle.
10. Suuren maakiven halkeamaan ja eteen rakennettu latomus. 0,80 x 1,10 m kooltaan ja 40 cm korkeudeltaan sortunut rökkiö.
11. Pyöreä kallioseinämässä kiinnioleava rökkiö. Kiviä ladottu päällekäin 0 70 cm muotoon.
12. Samanlainen kuin numero 11, siitä 8 m pohjoiseen kallion viertä pitkin.

2.5 Päätelmät

Myllyojan Jyrängön kivirökkiöille on tutkimuksen perusteella erittäin vaikea antaa muuta selitystä kuin, että ne olisivat esihistoriallisia hautoja. Yhtään löytöä ei kaivetuista kahdesta rökkiöstä tehty, mutta muuten niihin sopivat hautauksen tunnusmerkit. On erittäin vaikeaa kuvitella rökkiöitä kovin nuoriksi rakennelmiksi, koska niiden rakentaminen on ollut erittäin työlästä, eikä operaatioon ole varmasti lähdetty ilman tärkeää syytä. On esitetty arvailuja, että rökkiöt olisivat silta-arkkuja tai peräisin linnoituksista tai 1918-sodan varustuksista. Silta-arkkuja rökkiöt eivät voi olla, koska muodoltaan rökkiöitä on hyvin monia eivätkä ne sijainniltaan toisiinsa nähden ole voineet toimia silta-arkkuina. Linnoitusta tuskin kukaan on tehnyt syvän laakson pohjalle, jota ympäröi korkeat rinteet kahta puolta. Jopa sotilas ymmärtää, että linnoituksen paikka on korkealla jo luonnostaan helposti puolustettavalla paikalla. Samoin vuoden 1918-tapahtumiin rökkiöt eivät voi liittyä, sillä lyhyen sodan aikana ei kellään ole voinut olla aikaa rakentaa kyseisiä latomuksia. Kunnes toisin todistetaan on rökkiöiden luontevin selitys esihistoriallinen hauta-alue.

3. LÄPIÄ

Läpiän tutkimusalue näkyy peruskarttalehdellä 3112 11 LÄPIÄ painettu 1989 koordinaateilla X= 6781 ja Y= 3450. Kohde sijaitsee lähestulkoon samalla X-linjalla Myllyojan röykkiöiden kanssa ja on noin 7 kilometria Heinolan keskustasta kaakkoon. Myös Läpiän röykkiöt sijaitsevat täysin metsän keskellä 0,7 km päässä lähimmästä tiestä linnuntietä. Ainoastaan Vuolenkoskelta Heinolaan kulkeva maastopolku kulkee alueen kautta.

Heinolan kaupunkiin kuuluvassa Läpiän palstassa Kupparinkiven alueella käytiin vain lyhyesti tarkistamassa tilanne röykkiöiden osalta. Suuren siirtolohkareen Kupparinkiven ympäristössä havaittiin useita samanlaisia röykkiöitä kuin Myllyojalla. Yleisesti röykkiöt olivat kuitenkin pienempiä ja matalampia, mutta ainakin yksi identtinen laivalatomus löytyi. Röykkiöiden havaitsemista häyttasi paikalla jokin aikaa sitten tehty metsänraivaus, jonka tuloksena maasto oli täysin puunrunkojen ja karsittujen oksien peitossa. Kaikki havaitut röykkiöt olivat koskemattomia. Läpiän röykkiöiden yksityiskoh- taisempi tutkimus jätettiin myöhempään ajankohtaan.

4. SULKAVANKOSKI

Heinolan maalaiskunnan seurakunnan kesäkodin ympäristön tutkimusalue näkyy peruskarttalehdellä 311 12 HEINOLAN MLK., painettu 1989 koordinaateilla X=6794 ja Y=3451. Kohde sijaitsee noin 1,4 km Heinolan mlk:n kirkosta itään linnuntietä Sulkavankosken länsipuolella.

Seurakunnan kesäkodin pihalla on suullisena tietona kerrottu olleen uhrikiven, joka oli tarkoitus tarkistaa. Kuitenkin seurakunnan pihatöiden yhteydessä kyseinen kivi oli haudattu kokonaan maahan - kivi oli ollut nurmikon istutuksen tiellä. Näin ollen kiven luonnetta ei voitu todeta.

Kesäkodin eteläpuolella olevilla pelloilla tehtiin kuitenkin peltopoimintaa mahdollisten irtolöytöjen toteamiseksi. Alue sopi luonnonoloiltaan erittäin hyvin kivikautisen asuinpaikan sijainniksi. Peltopoiminta tehtiin 26.8.1991. Valitettavasti pellot oli edellisellä viikolla kivetty ja pintamaata viety samalla pois.

Peltopoiminta tehtiin peltojen kaakkoisosassa 100 x 40 metrin alueella, joka oli peltotöiltä vapaa tutkimuksiin. Peltokaista jaettiin neljään 10 m välein olevaan linjaan, jotka käveltiin päästä päähän kahdessa 50 metrin jaksossa. Kaikki mahdolliset löydöt otettiin talteen linjoittain muovipusseihin. Löytöjen joukossa oli useita rautakuonapaloja, joiden ajoitus on epävarmaa ja kaksi selvästi kivikautista löytöä: piinuolenkärki (KM 26583:1) ja piin pala (KM 26583:2). Piin pala ja nuolenkärki löytyivät pellon pohjoisreunalla olevalta kumpareelta.

5. YHTEENVETO

Kaivaukset Heinolan ympäristössä kesällä 1991 keskittyivät maalaiskunnan Myllyojan Jyrängön kiviröykkiöihin, joista avattiin kaksi. Kaivausten tulosten perusteella ei röykkiöiden luonteesta voi sanoa mitään ehdottoman varmaa, mutta todennäköisimmältä vaikuttaa, että röykkiöt olisivat esihistoriallisia hautoja. Röykkiöt olivat kaikki joko kiven tai kallionkupeeseen rakennettuja tai kahden kiven väliin ladottuja. Erityishuomiona voidaan mainita, että aivan samalla tavalla rakennettuja röykkiöitä löysin kesän 1991 tutkimusteni yhteydessä Ristiinan Astuvansalmen kalliomaalausten luokse vievän polun varrelta. Tältä osin vastaavanlaisten röykkiöiden tutkimuksella on tulevaisuutta, kun muistetaan, että Heinolan Läpiältä löydettiin kymmenkunta samanlaista röykkiötä, jotka ovat myös tutkimatta. Ajoituksia varten otetut hiilinäytteet ovat vielä analysoimatta ja niiden tuloksista kerrotaan heti, kun tulokset saadaan.

Maalaiskunnan Sulkavankosken peltopoiminta oli tuloksiltaan hyvin rohkaiseva. Erityisesti selvä kivilautinen nuolenkärki kertoo alueella vallinneesta kivilautisesta asutuksesta. Ainakin Sulkavankoskella on odotettavissa varmoja esihistoriallisia löytöjä mikäli alueella joskus tulevaisuudessa nähdään tarpeelliseksi järjestää kaivaukset.

Lahdessa 3.9.1991

Hannu Takala

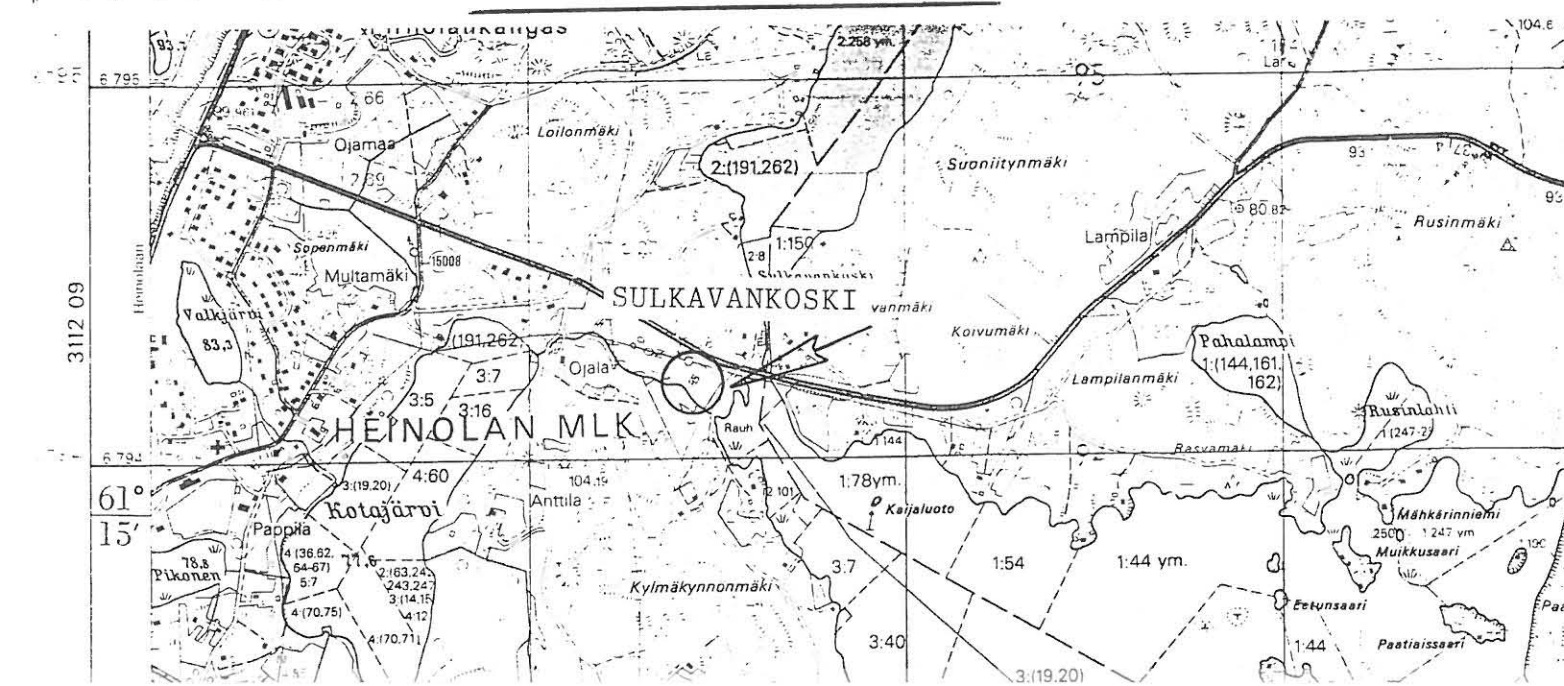
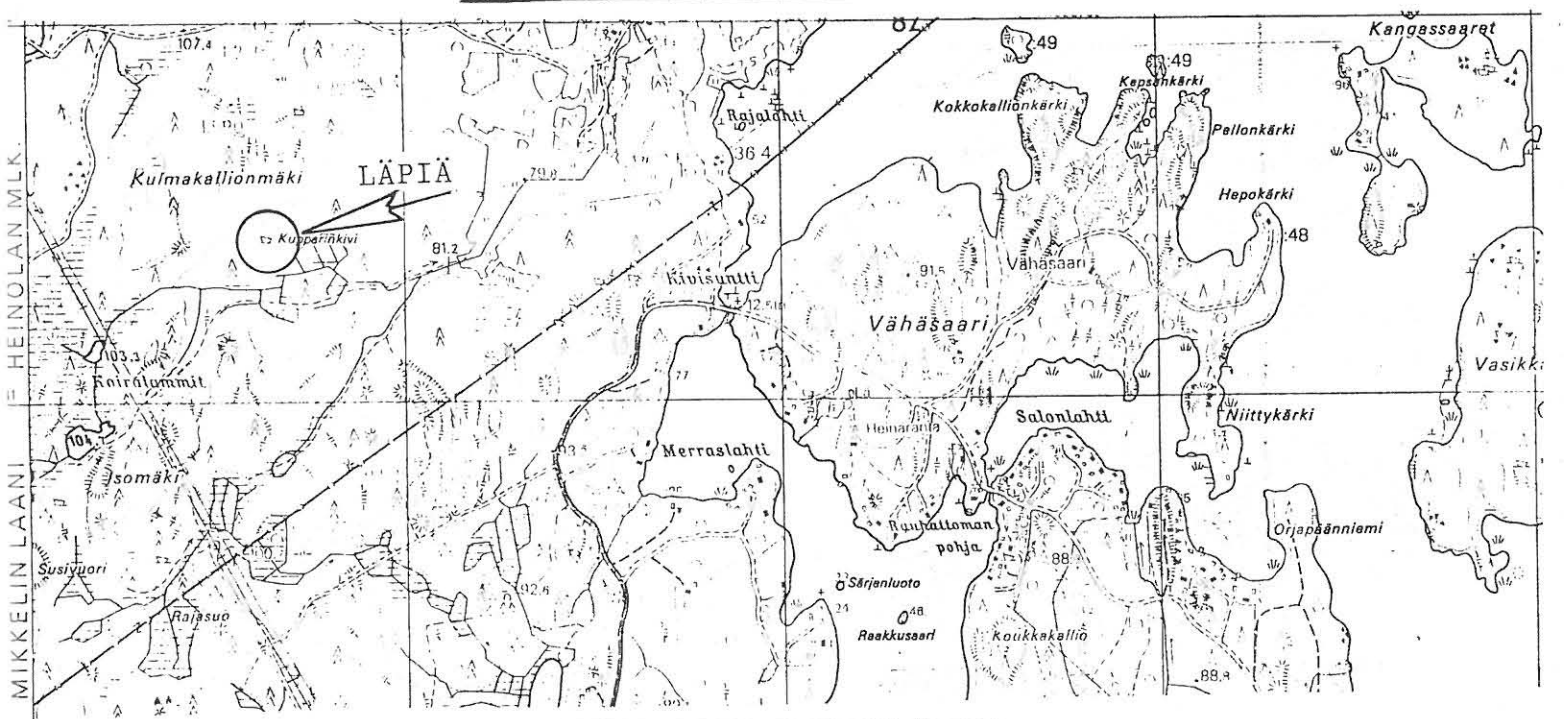
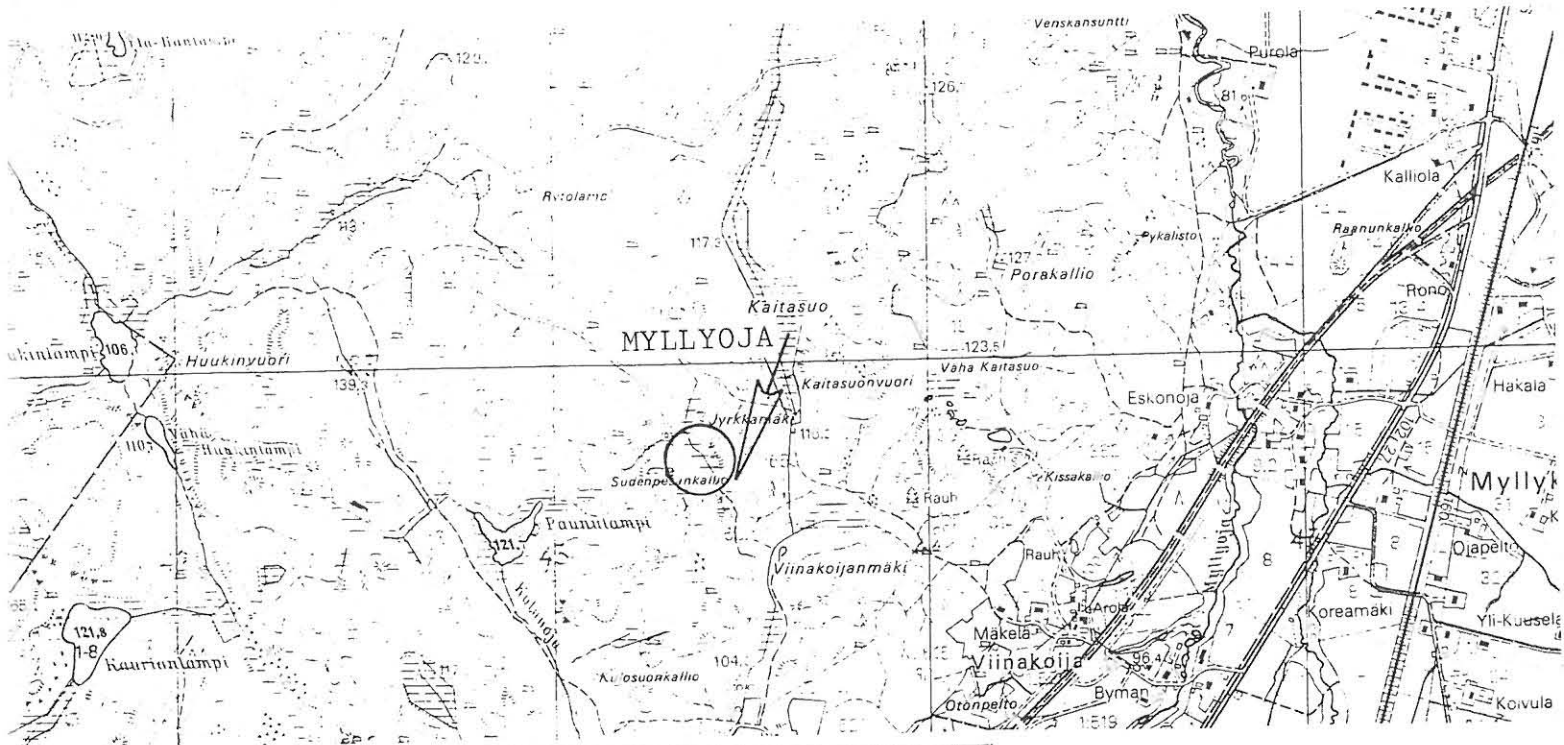
LIITE 1. Valokuvaluettelo. Mv-kuvia säilytetään Heinolan kaupunginmuseon arkistossa, kuvannut Hannu Takala.

1. 18.6.1991 Röykkiö 1 puhdistettuna ennen kaivausta.
2. 19.6.1991 Röykkiön 1 kivilatomusta kaakkoisreunalta.
3. Röykkiöiden siivousta. Vas. Vuokko Aalto. Maija Kippola, Henna Nieminen.
4. 26.6.1991 Kaivetun maan seulontaa. Vas. Tuomas Takala, Liisa Vastamäki, Terttu Saarikko.
5. Röykkiö 1 pohjaan kaivettuna.
6. Röykkiö 9.
7. Röykkiö 7.
8. Röykkiö 2.
9. 28.6.1991 Röykkiö 4 puhdistettuna ennen kaivausta, kuvattu idästä.
10. Sama.
11. Sama pohjoisesta.
12. 1.7.1991 Maria Hölttä piirtää.
13. Röykkiö 4 pohjaan kaivettuna, kuvattu idästä.
14. Röykkiön 4 itäpuolinen maantasainen kivikatomus.

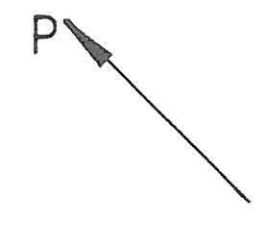
LIITE 2. Dialuettelo. Dioja säilytetään Heinolan kaupungin-
museon arkistossa, kuvanut Hannu Takala.

1. 17.6.1991 Röykkiö 1 ennen kaivausta, koillisesta.
2. 18.6.1991 Työkuva, röykkiön 1 puhdistusta. Vas. Maria Hölttä ja Henna Nieminen.
3. Röykkiö 1 puhdistettuna, koillisesta.
4. 19.6.1991 Työkuva, röykkiön 1 pintakartan piirtämistä, Maria Hölttä.
5. Työkuva, röykkiöiden puhdistusta. Vas. Aila Tapio, henna Nieminen, Anna-Liisa Kauppi.
6. 20.6.1991 Röykkiö 1, kaksi neljännestä avattuina.
7. Työkuva, röykkiön 1 pohjan kaivamista. Vas. Maria Hölttä ja Tuomas Takala.
8. Sama, vas. Maija Kippola ja Henna Nieminen.
9. Työkuva, kaivetun maan seulontaa. Vas. Klaudia Taimisto ja Annikki Voutilainen.
10. 26.6.1991 Röykkiö 8, etelästä.
11. Röykkiö 7, lännestä.
12. Röykkiö 2, lännestä.
13. Röykkiö 4 ennen kaivausta, pohjoisesta.
14. 27.6.1991 Röykkiö 1 ennallistettuna, koillisesta.
15. Röykkiö 4 puhdistettuna, lännestä.
16. 28.6.1991 Röykkiö 4 puoliksi avattuna, lännestä.
17. 1.7.1991 Röykkiö 4 kokonaan avattuna, lännestä.
18. Röykkiö 4 ympäristö avattuna, lännestä.
19. 2.7.1991 Työkuva, Maria Hölttä kaivaa.
20. 3.7.1991 Röykkiö 4 ennallistettuna, lännestä.

LIITE 3. Tutkimusalueet, Mk 1:20 000.

Asemapiirros
Mk 1:500

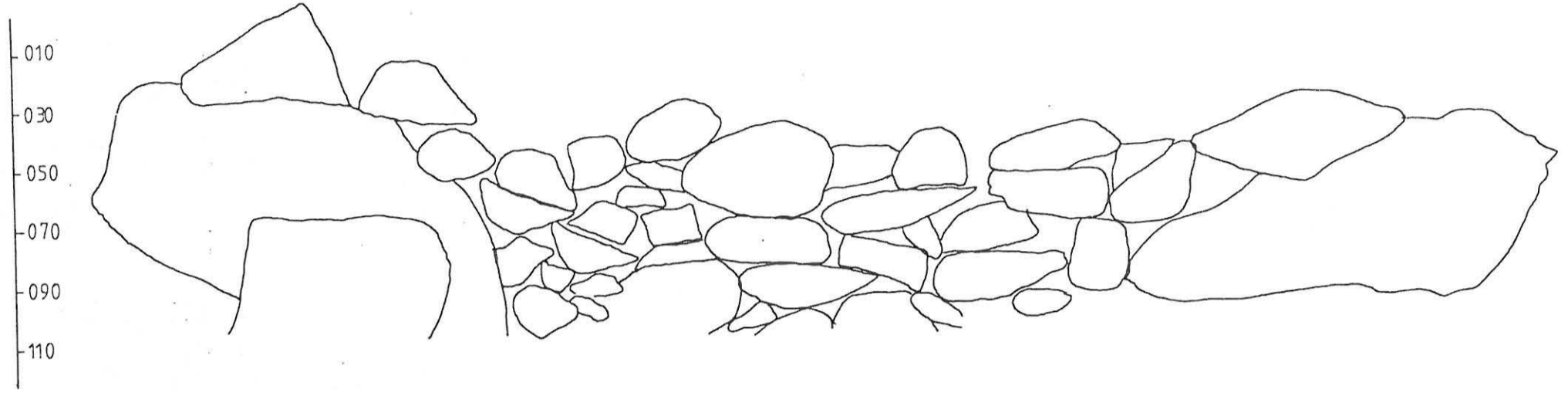
- Puro
- Polku
- Metsätie
- Kalliojyrkäne
- Röykkiö

HEINOLAN MLK
MYLLYOJA
JYRÄNKÖ 1991

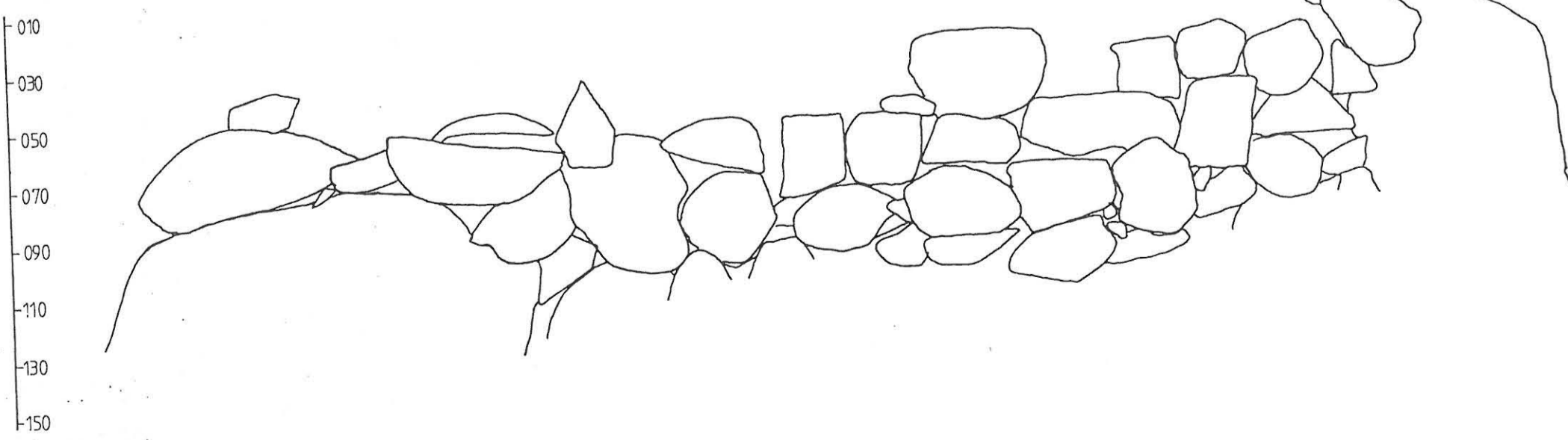
LIITE 5

Röykkiö 1
Pohjoisprofiili
Mk 1:20

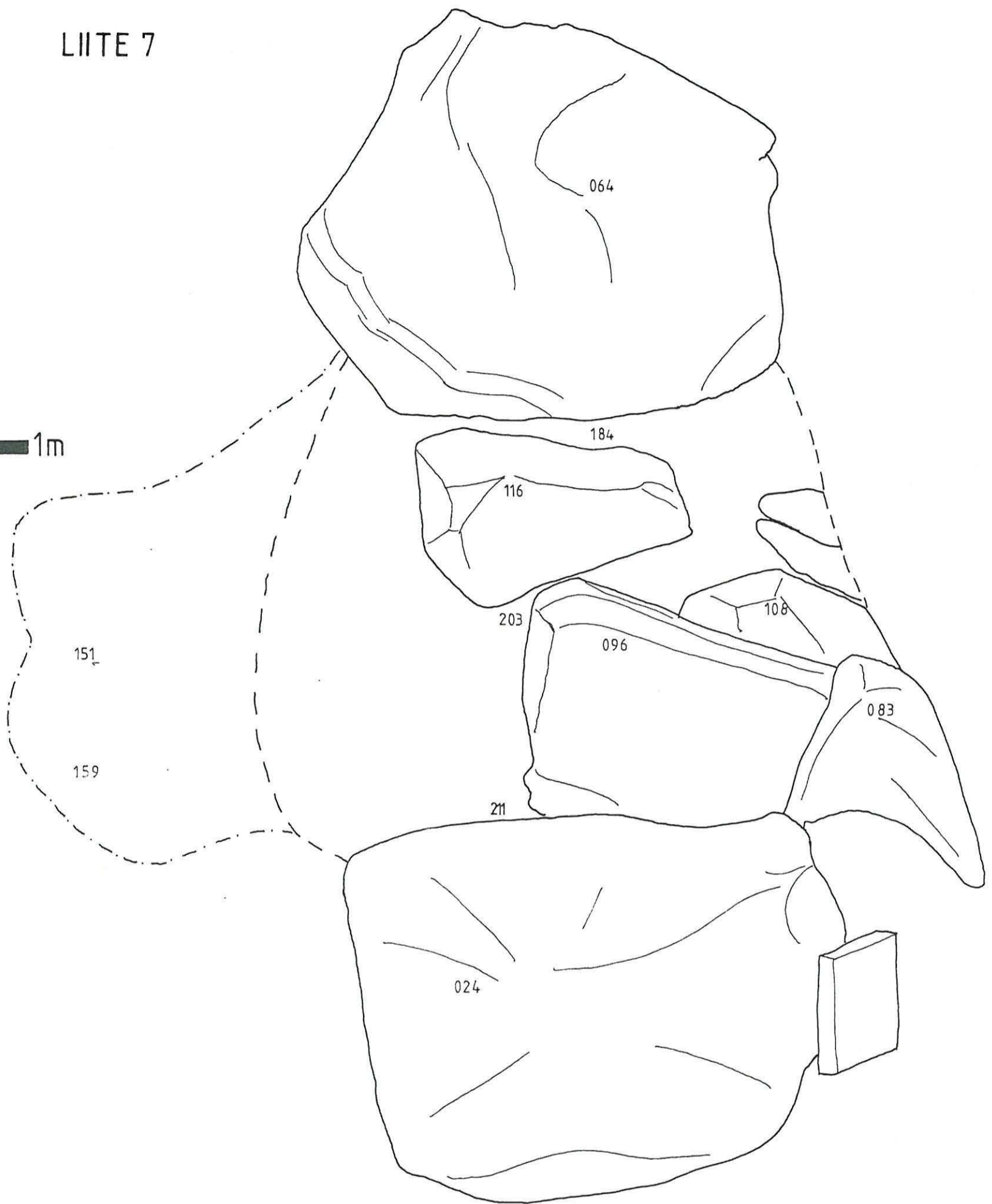
HEINOLAN MLK
MYLLYOJA
JYRÄNKÖ 1991

Röykkiö 1
Eteläprofiili
Mk 1:20

HEINOLAN MLK LIITE 7
MYLLYOJA
JYRÄNKÖ 1991

Röykkiö 1
Pohjataso
Mk 1:20

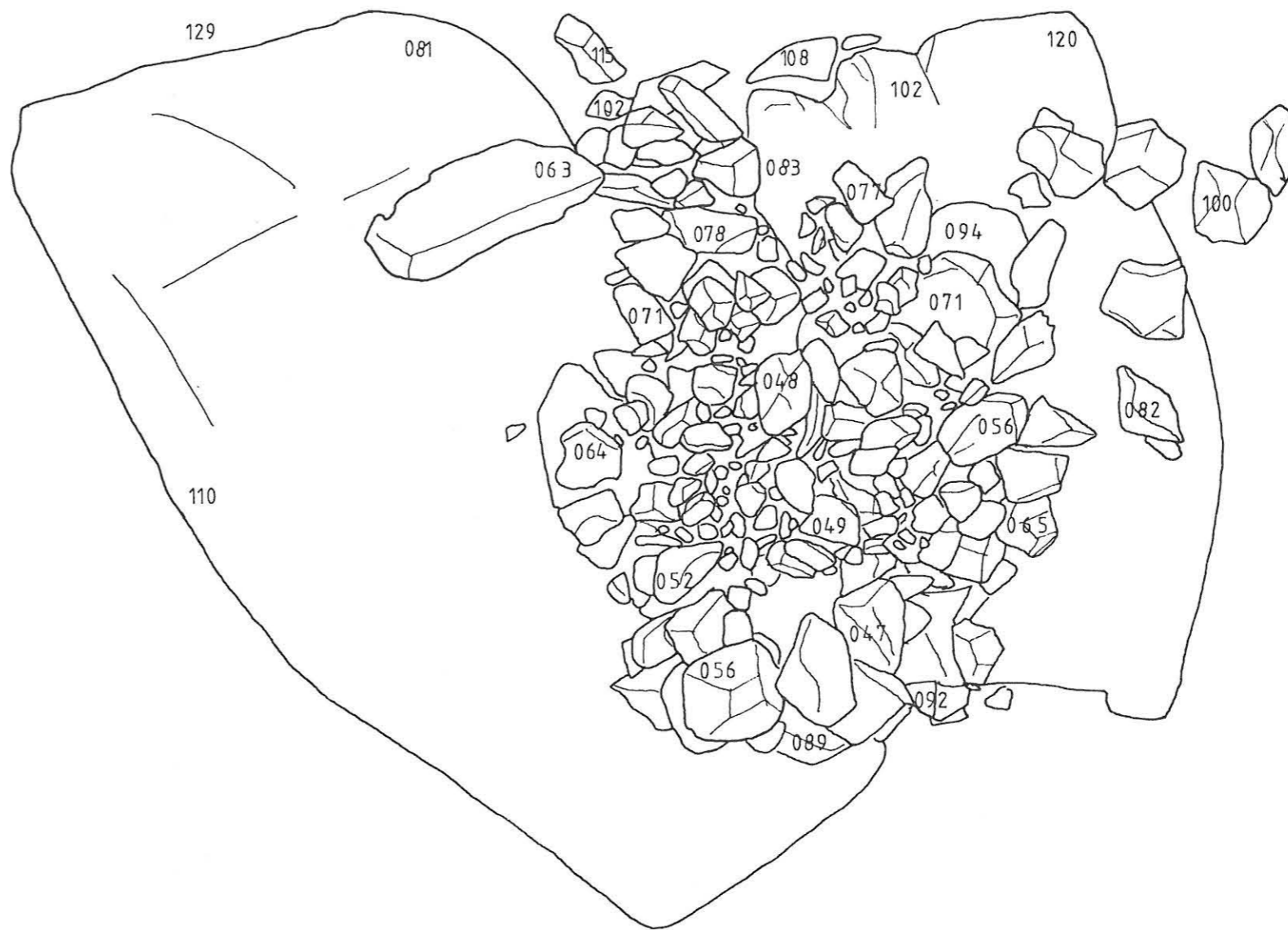
HEINOLAN MLK
MYLLYOJA
JYRÄNKÖ 1991

LIITE 8

Röykkiö 4

Pintataso

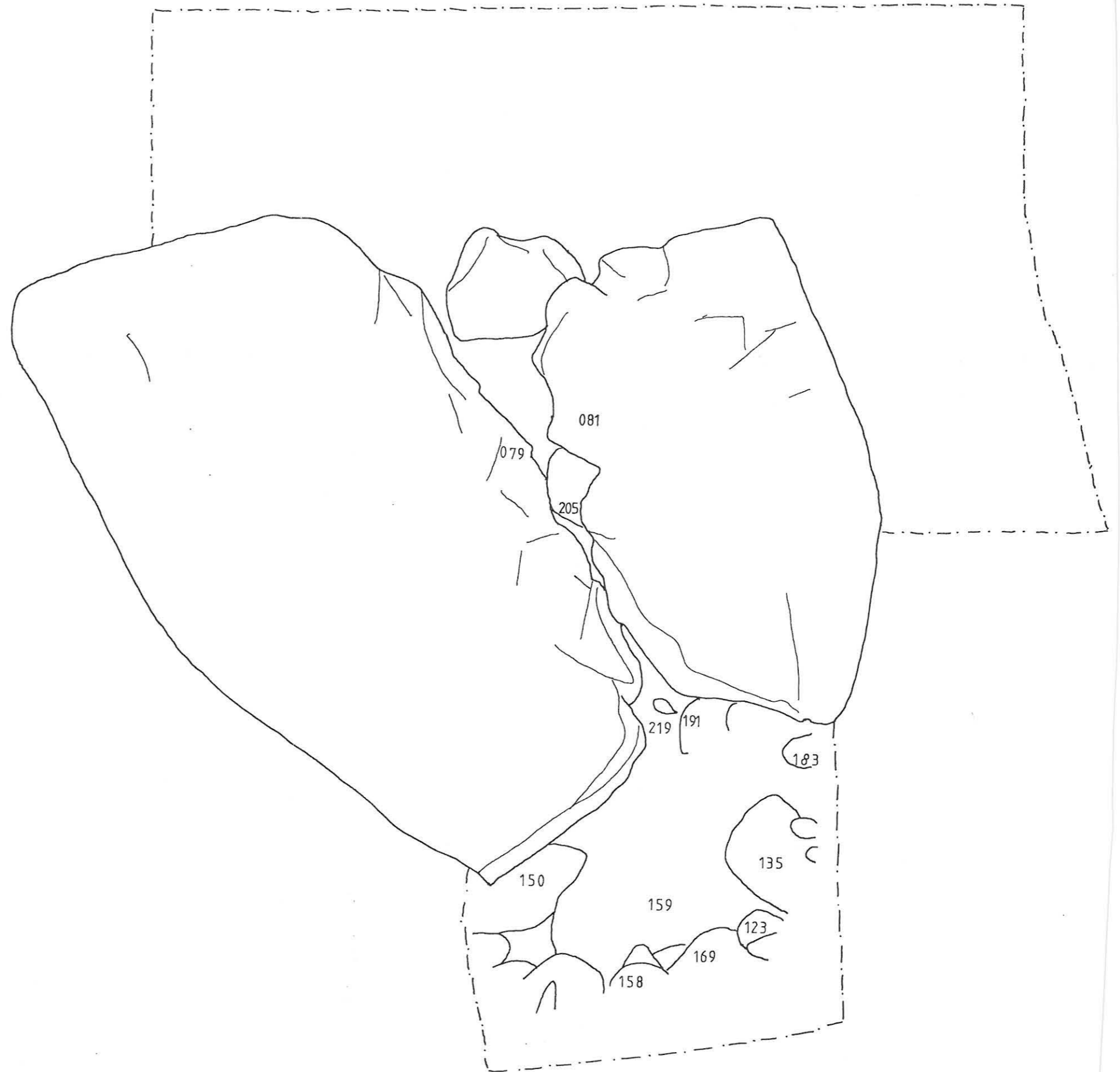
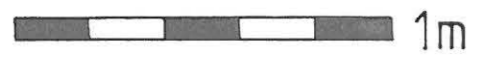
Mk 1:20

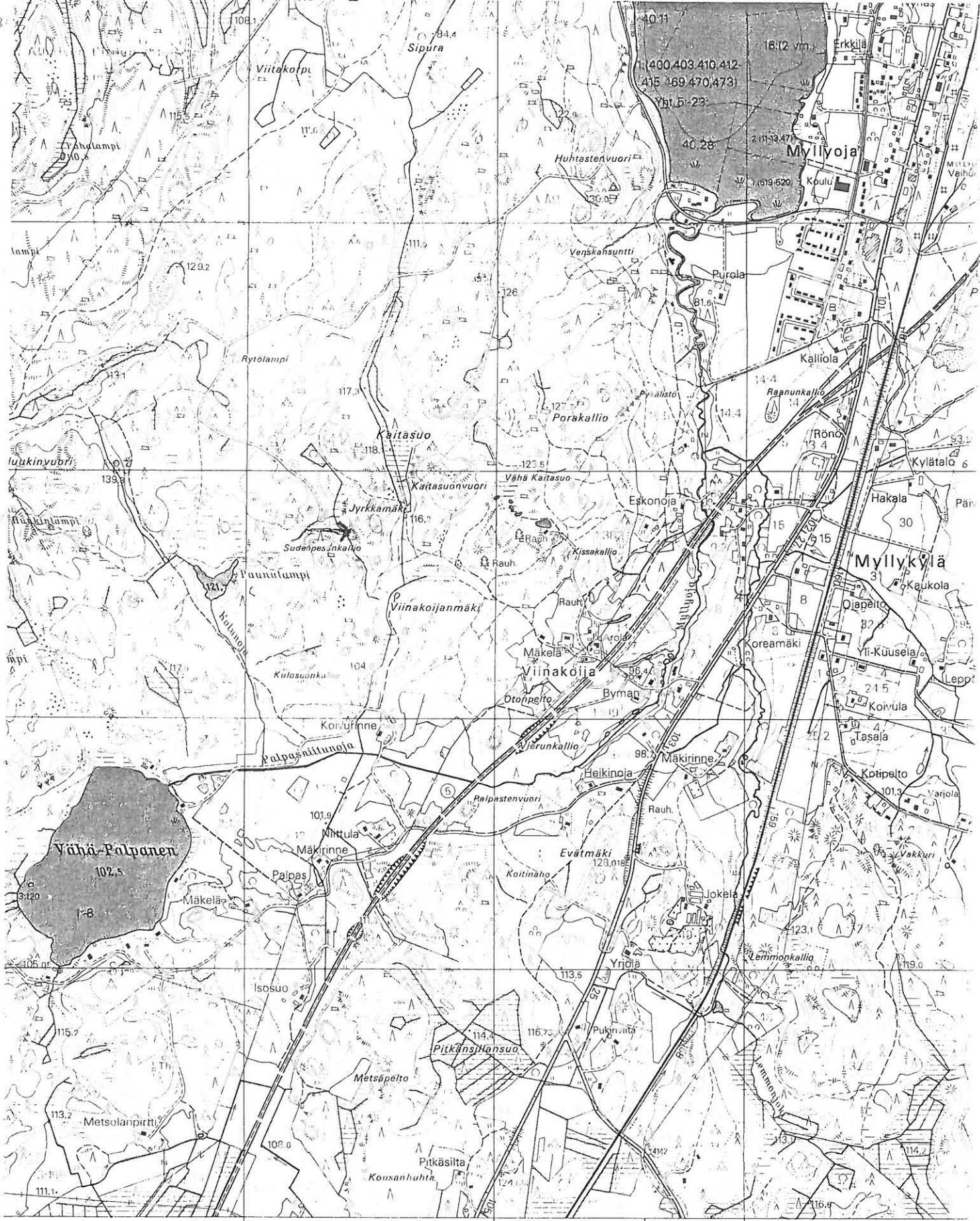

HEINOLAN MLK
MYLLYOJA
JYRÄNKÖ 1991

LIITE 9

Röykkiö 4
Pohjataso
Mk 1:20

Isosuo Helsinkiin 3443 Lahteen Lahteen Nak = + 15° 3445

3112 07

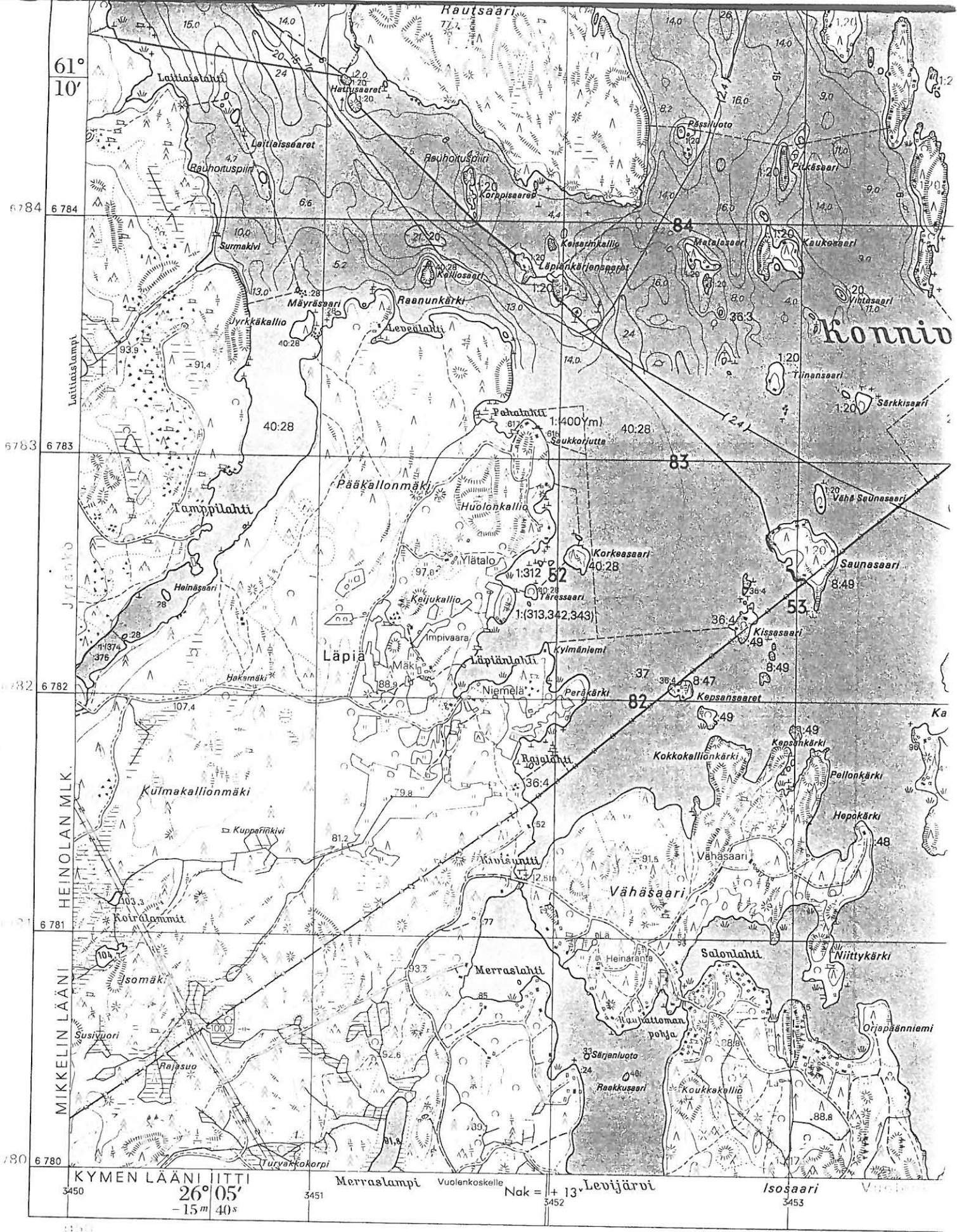
Seella 1:10 000 v. 1987 ja osittain kaavojen pohjakartta 1:2000 lainakuvaus 1995

Korkeudet merenpinnasta N50-järjestelmän mukaan

Merensyvyys
Syvyys

1:20 000

61°
10'

6784
6783
6782
6781
6780

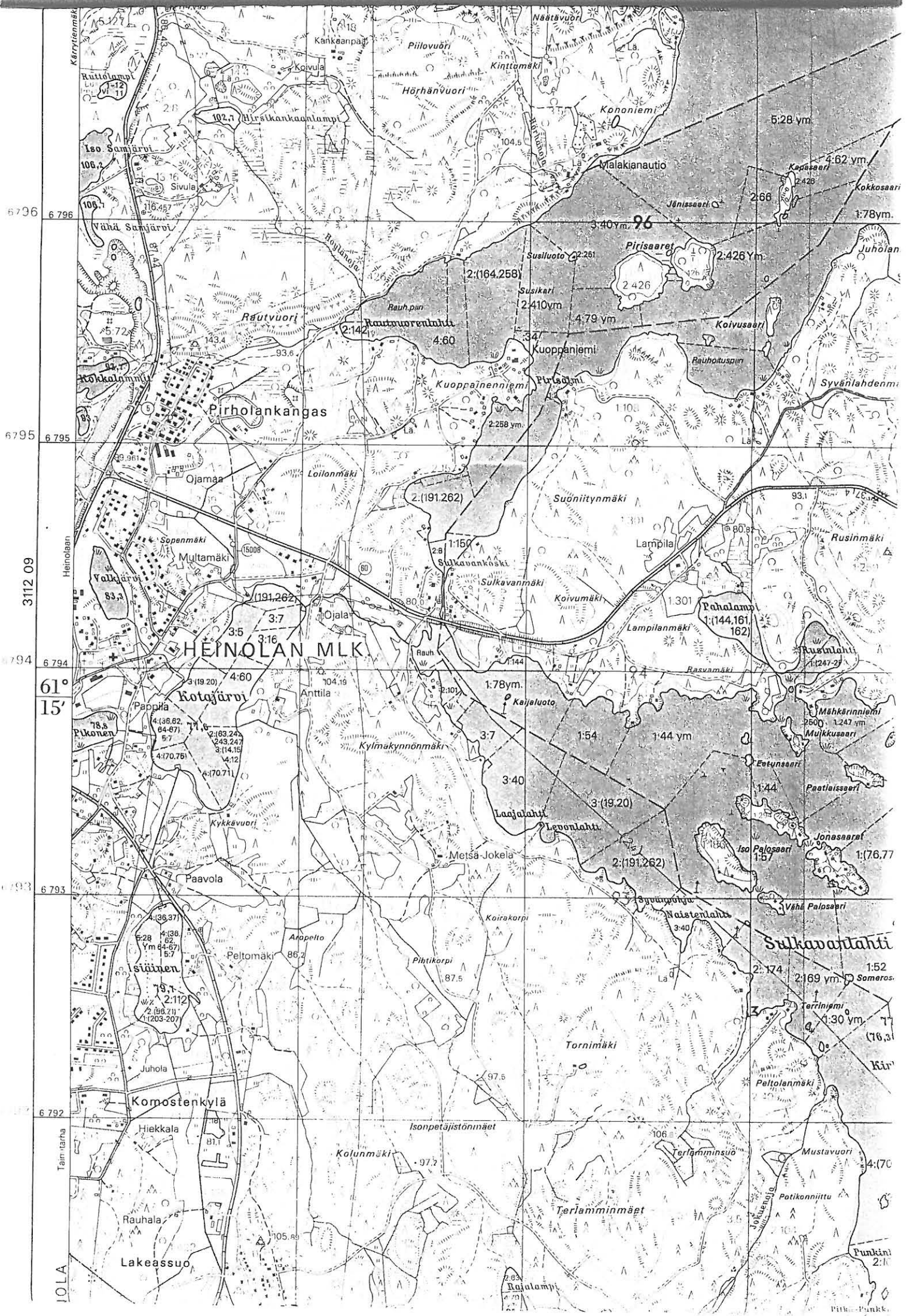
Jiranko
HEINOLAN MLK.
MIKKELIN LÄÄNI

KYMEN LÄÄNI IITTI
3450 26° 05' -15 m 40 s 3451 Merraslampi Vuolenskoskelle Nak = +13 Levijärvi Isosaari 3453

© MAANMITTAUSHALLITUS, HELSINKI 1989

Karttarunkuna stereokarttoitus Avograph B8 kojeella 1:10 000 v 1987 ja osittain kaavojen pohjakartta 1:2000 ilmakuvaus 1985

1 000

Kierriemäki
Riittolampi
Iso-Samjärvi
Vähä-Samjärvi
Hokkalampi
Ojamaa
Sopenmäki
Multamäki
Valkjärvi
Pappila
Pukonen
Kykkavuori
Paavola
isännen
Komostenkylä
Hiekkala
Rauhala
Lakeassuo
Tainharha
JOLA

6796

6795

3112 09

6794
61°
15'

6793

6792

Kankaanpää
Piilovuori
Hörhänvuori
Kinttamäki
Konoemi
Vialakianautio
Juhonlahti
Kokkosari
Kapasaari
2.66
1:78ym.
4.62 ym.
3.40 ym.
96
2.426 ym.
2.426 ym.
Susiluoto 2.261
Susikari 2.410 ym.
4.79 ym.
Rauhapiiri
Rautavuorenlahti 2.142
4.60
Kuoppajemi
Pirtsaemi
Kuoppainenniemi
2.258 ym.
Rauhoituspiiri
Koivusaari
Suoniitynmäki
Lampila
Rusinmäki
2.191.262
1.156
Sulkavankoski
Sulkavanmäki
Koivumäki
1.301
Pahalampi 1.144.161
162
Rusinlahti 1.247.2
Mäkkärinniemi 2500
1.247 ym.
Mukkusaari
Eufunsaari
Paatissaari
1.44
Jonasaari
Iso Palosaari 1.57
1:76.77
Vähä Palosaari
Sulkavantahti
2.174
2.169 ym.
Someros
1.52
Tarriniemi 1.30 ym.
(76.3)
Kir
Peltolanmäki
Mustavuori 4.70
Terlamminmäet
Terlamminmäet
97.2
Kolonmäki
Isonpetäjästönmäet
97.2
Pohjanmäki
97.2
Rajalampi
9.83
4.20
Punkki
2.10
Pitkä-Punkki